

Vergaderjaar 1990–1991

20 930

Wijziging van de artikelen 242, 243, 246, 247 en 249 van het Wetboek van Strafrecht

Nr. 13

VIERDE NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 1 november 1990

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

I

In het intitulé en in beweegreden wordt «242, 243, 246, 247 en 249» vervangen door: 242 tot en met 249.

II

Het enige artikel van het voorstel van wet komt als volgt te luiden:

Enig artikel

Het Wetboek van Strafrecht wordt als volgt gewijzigd:

A

De artikelen 242 tot en met 245 worden vervangen door de volgende artikelen:

Artikel 242

Hij die door geweld of een andere feitelijkheid of bedreiging met geweld of een andere feitelijkheid iemand dwingt tot het ondergaan van handelingen die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt als schuldig aan verkrachting gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Artikel 243

Hij die met iemand van wie hij weet dat hij in staat van bewusteloosheid of lichamelijke onmacht verkeert, dan wel aan een zodanige gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens lijdt dat hij niet of onvolkomen in staat is zijn wil daaromtrent te bepalen of kenbaar te maken of daartegen weerstand te bieden, handelingen pleegt die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen

van het lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Artikel 244

Hij die met iemand beneden de leeftijd van twaalf jaren handelingen pleegt die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Artikel 245

1. Hij die met iemand, die de leeftijd van twaalf jaren maar nog niet die van zestien jaren heeft bereikt, buiten echt, ontuchtige handelingen pleegt die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie.

2. Vervolging heeft, buiten de gevallen van de artikelen 248 en 249 niet plaats dan op klacht.

3. Tot de klacht bedoeld in het tweede lid is naast de wettelijke vertegenwoordiger in burgerlijke zaken, bedoeld in artikel 65, eerste lid, tevens bevoegd de raad voor de kinderbescherming.

4. In afwijking van het bepaalde in de artikelen 64 tot en met 66 is degene ten aanzien van wie het feit is gepleegd te allen tijden tot de klacht gerechtigd, in dier voege dat de termijn gedurende welke de klacht kan worden ingediend gelijk is aan de verjaringstermijn bedoeld in artikel 71.

C

Artikel 247 wordt vervangen door een artikel dat luidt:

Artikel 247

1. Hij die met iemand van wie hij weet dat hij in staat van bewusteloosheid of lichamelijke onmacht verkeert, dan wel aan een zodanige gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens lijdt dat hij niet of onvolkomen in staat is zijn wil daaromtrent te bepalen of kenbaar te maken of daartegen weerstand te bieden of met iemand beneden de leeftijd van zestien jaren ontuchtige handelingen pleegt of laatstgemelde tot het plegen of dulden van zodanige handelingen of van vieselijke gemeenschap buiten echt met een derde verleidt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie.

2. Indien de ontuchtige handelingen bedoeld in het vorige lid zijn gepleegd met iemand die de leeftijd van twaalf jaren, maar nog niet die van zestien jaren heeft bereikt, heeft vervolging, buiten de gevallen van de artikelen 248 en 249, niet plaats dan op klacht.

3. Het tweede, derde en vierde lid van artikel 245 zijn van overeenkomstige toepassing.

D

Het derde lid van artikel 248ter wordt vervangen door een lid dat luidt:

3. Het tweede, derde en vierde lid van: artikel 245 zijn van overeenkomstige toepassing.

E

In artikel 249, tweede lid, wordt de punt na onderdeel 2° vervangen door een puntkomma, waarna een onderdeel wordt toegevoegd dat komt te luiden:

3°, degene die, werkzaam in de gezondheidszorg of maatschappelijke zorg, ontucht pleegt met iemand die zich als patiënt of cliënt aan zijn hulp of zorg heeft toevertrouwd.

B

In artikel 246 wordt zowel na «door geweld» als na «bedreiging met geweld» ingevoegd: of een andere feitelijkheid.

Toelichting

Bij het debat op 19 oktober jl. bleek dat de door mij ingediende tweede en derde nota van wijziging aanleiding gaven tot een aantal vragen. Over het algemeen was men het ermee eens, dat ontuchtige handelingen die bestaan uit het oraal en anaal binnendringen van het lichaam, zowel bij jongens als bij meisjes een even ernstige inbreuk maken op de lichamelijke integriteit als vleselijke gemeenschap met een vrouw of meisje. Dit zou betekenen dat deze vormen van binnendringen op dezelfde wijze strafbaar zouden dienen te zijn, als vleselijke gemeenschap met de in artikel 247 genoemde personen: onmachtigen en andere weerlozen en personen beneden de zestien jaar. Terecht werd er op gewezen dat dit met het voorgestelde tweede lid van artikel 247 op twee punten niet werd bereikt. Vleselijke gemeenschap met een meisje beneden de leeftijd van twaalf jaar wordt bedreigd met een straf van twaalf jaar (art. 244) in plaats van met acht jaar waarin het voorstel voorzag, en vleselijke gemeenschap met een meisje dat de leeftijd van twaalf jaar, maar nog niet die van zestien jaar heeft bereikt, is alleen vervolgbaar op klacht. Aan deze problemen zou tegemoet gekomen worden door in artikel 247 even als in de artikelen 243, 244 en 245 onderscheid te maken tussen onmachtigen en andere weerloze personen, personen onder twaalf jaar en personen tussen twaalf en zestien jaar. Deze differentiatie zou betekenen dat artikel 247 vrij ingewikkeld zou worden. Bovendien betekent het dat er toch nog altijd een verschil blijft bestaan tussen vleselijke gemeenschap enerzijds en het op andere wijze binnendringen anderzijds.

Dit bracht mij tot de conclusie, dat het zuiverder is in de artikelen 243, 244 en 245 de aparte strafbaarstelling van het hebben van vleselijke gemeenschap te laten vervallen en in die artikelen het seksueel binnendringen strafbaar te stellen. Seksueel binnendringen omvat dan zowel vleselijke gemeenschap als andere vormen van binnendringen.

Deze wijziging brengt mee dat er aanleiding is tot heroverweging van het voorgestelde tweede lid van artikel 246. Dit immers is een zelfde pendant van artikel 242 als het voorgestelde tweede lid van artikel 247 zou zijn geweest van de artikelen 243, 244 en 245.

Ik ben van mening dat om dezelfde redenen als bovengenoemd het onderscheid tussen het in artikel 242 strafbaar gestelde dwingen tot vleselijke gemeenschap en het dwingen tot het ondergaan van handelingen die bestaan uit of mede bestaan uit op andere wijze binnendringen, dient te vervallen. Ik stel daarom voor artikel 242 op dezelfde wijze te wijzigen als de artikelen 243 en 244. Voorgesteld wordt dus nu om zowel in artikel 242 als in de artikelen 243 en 244 te spreken van handelingen die bestaan uit of mede bestaan uit het «seksueel binnendringen». Artikel 245 wordt enigszins anders geformuleerd: daar wordt gesproken van «ontuchtige handelingen». De reden voor dit verschil is

dat de handelingen bedoeld in de artikelen 242, 243 en 244 gezien het feit dat deze personen hetzij door de op hen uitgeoefende dwang, hetzij door hun lichamelijke of geestelijke onmacht, hetzij door hun jeugdige leeftijd nagenoeg geheel weerloos zijn. De bedoelde strafbare handelingen zijn dus in zich zelf reeds ontuchtig en daarmede misdrijven tegen de zeden. Het woord ontuchtig behoeft in deze bepalingen dus niet te worden opgenomen.

Personen tussen twaalf en zestien jaar echter kunnen niet in alle opzichten als weerloos worden beschouwd. Er kunnen zich omstandigheden voordoen, bijvoorbeeld bij gering leeftijdsverschil, dat feiten als hier bedoeld niet zonder meer als ontuchtig kunnen worden aangemerkt. Daarom moet ook deze term in artikel 245 wel worden opgenomen. Dit betekent tevens dat ook als er een klacht wordt ingediend het openbaar ministerie om die reden zou kunnen oordelen dat het feit niet strafbaar is en afziet van strafvervolging.

Ik ben van oordeel, dat op het klachtrecht in artikel 245 niet de algemene bepalingen in het klachtrecht van toepassing dienen te zijn.

Ingevolge artikel 65 is zolang de jeugdige jonger is dan zestien jaren alleen de wettelijke vertegenwoordiger gerechtigd tot het indienen van een klacht. Naar mijn mening dient waar het gaat om delicten die de lichamelijke integriteit betreffen de jeugdige tussen twaalf en zestien jaar ook zelf te allen tijde gerechtigd te zijn een klacht in te dienen. Er kunnen zich echter gevallen voordoen waarin noch de wettelijke vertegenwoordiger noch het slachtoffer een klacht indient, maar waar toch een strafvervolging gewenst is. Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn wanneer de dader de grootvader of een broer van het slachtoffer is. In verband hiermee wordt voorgesteld de raad voor de kindbescherming het recht tot klagen te geven.

Ingevolge artikel 66 is de termijn waarbinnen een klacht kan worden ingediend drie maanden. Zoals uit onderzoeken is gebleken krijgen personen die slachtoffer van seksueel misbruik zijn geweest vaak pas veel later de behoefte iets tegen de dader te ondernemen. Er is dan ook naar mijn mening alle aanleiding hier de termijn waarbinnen de klacht moet worden ingediend gelijk te stellen aan de verjaringstermijn.

Hetgeen hier is betoogd met betrekking tot artikel 245, geldt evenzeer voor artikel 247, voorzover het gaat om personen die de leeftijd van twaalf, maar nog niet die van zestien jaren hebben bereikt. Ook hier is aanleiding om de jeugdige zelf een langdurig klachtrecht te geven. Voor het delict van artikel 248ter is de termijn waarbinnen de klacht moet zijn ingediend ingevolge het derde lid, zes maanden. Daar het ook hier een misdrijf betreft waarbij de lichamelijke integriteit wordt aangetast, is er aanleiding om het klachtrecht op dezelfde wijze te regelen als in de artikelen 245 en 247.

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin